

Naturpleje i Natura 2000

Tilskudsmuligheder 2011

Landdistrikter.dk

Indhold

En målrettet indsats for naturen i Danmarks Natura 2000-områder	3
Tilskudsmuligheder 2011	4
Praktisk information	5
Tilskud til Pleje af græs- og naturarealer	6
Tilskud til Forberedelse til afgræsning	8
Tilskud til Rydning af tilgroede arealer	10
Tilskud til Etablering af naturlige vandstandsforhold (Hydrologiprojekter)	12
Naturplanens betydning	14
Kontakt	15

En målrettet indsats for naturen i Danmarks Natura 2000-områder

Denne pjec fortæller om mulighederne for at søge tilskud til naturvenlig drift og til at investere i forbedringer af naturen i de særlige Natura 2000-områder.

Natura 2000 er et fælles europæisk netværk, som skal beskytte de mest værdifulde naturområder i EU, lige fra den ungarske steppe og til marsklandet i Danmark.

Natura 2000-områderne er udpeget på baggrund af to EU-direktiver: Habitatdirektivet og Fuglebeskyttelsesdirektivet. Områderne dækker næsten 360.000 hektar eller ca. 8,3 procent af Danmarks landareal. Der er udpeget 252 områder i Danmark.

For at sikre at Danmark lever op til forpligtelserne i de to direktiver, skal der ske en målrettet indsats for naturen. Derfor udbydes flere tilskudsmuligheder under Landdistriktsprogrammet netop til at pleje udvalgte naturtyper og arter i Natura 2000-områderne.

Plejeindsatsen skal øges

Mange landmænd gør allerede en stor indsats for naturen.

Der plantes læhegn og etableres småbiotoper til gavn for plante- og dyrelivet, ligesom der etableres nye vandhuller til særlig glæde for padderne.

Tusindvis af hektarer med eng, overdrev osv. bliver hvert år plejet med græsning eller slæt. Dette skaber lysåben natur med fine levesteder for sommerfugle og plads til pattedyr og fugle.

Med Grøn Vækst har regeringen besluttet, at der skal gøres en ekstra og mere målrettet indsats for naturen i Natura 2000-områderne.

Tilskudsmuligheder 2011

Naturplaner

Miljøministeriet har udarbejdet forslag til statslige naturplaner for 246 udpegede Natura 2000-områder. Planerne forventes endeligt vedtaget i 2011. Planerne gennemføres som udgangspunkt via frivillige aftaler og tilskudsordninger.

Grøn Vækst og Natura 2000

Med baggrund i Grøn Vækst udbydes under Landdistriktsprogrammet følgende fire tilskudsmuligheder i Natura 2000-områderne:

1. Tilskud til Pleje af græs- og naturarealer
2. Tilskud til Forberedelse til afgræsning
3. Tilskud til Rydning af tilgroede arealer
4. Tilskud til Etablering af naturlige vandstandsforhold (hydrologiprojekter).

Den første tilskudsmulighed er et løbende arealtilskud, mens de tre andre er tilskud til investeringer og betegnes Natura 2000-projekter.

Tilskud skal medvirke til at nå Grøn Vækst mål i 2015

På 110.000 hektar med eng, overdrev og andre lysåbne naturtyper skal der ved udgangen af 2015 være indgået aftale om løbende naturpleje i form af ekstensiv græsning og/eller slæt. Såfremt nogle af de arealer, som skal afgræsses, ikke er klar til afgræsning, kan de forberedes ved opsætning af hegn og andre faciliteter.

Omkring 34.000 ha værdifulde arealer er under tilgroning og skal ryddes for at sikre den lysåbne natur.

Der skal retableres naturlige vandstandsforhold på 11.000 ha. Denne sidste tilskudsmulighed præsenteres også i pjecen, men udbydes først efter sommeren 2011.

Praktisk information

FødevareErhverv samler informationen

På www.ferv.fvm.dk/natura2000 kan du finde uddybende information om de enkelte tilskudsmuligheder, blandt andet vejledninger og ansøgningsskemaer, ligesom der vil være link til arealudpegninger på Miljøportalen. Derudover vil nyheder om tilskudsmulighederne fremgå af siden.

Kortgrundlaget er vigtigt

På <http://kort.arealinfo.dk.dk> kan du se de relevante udpegninger for tilskudsmulighederne, som er beskrevet i denne pjece. Du kan zoome ind på kortet, så du ser det aktuelle område.

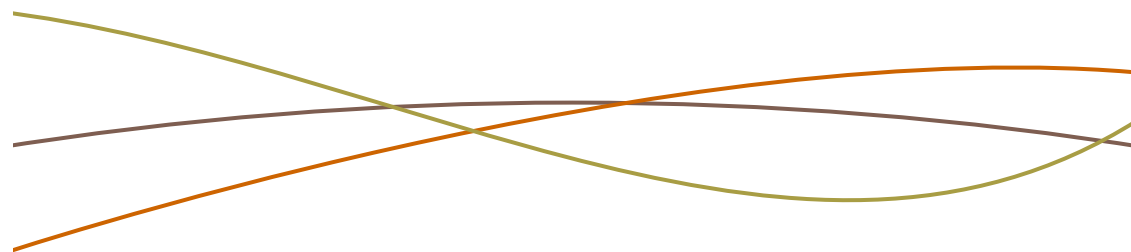

Under baggrundskort i venstre bjælke kan du vælge det mest aktuelle luftfoto (ortofoto). Dernæst kan du slå forskellige temaer til. Blandt andet kan du under "Landbrug" få vist de arealer, der er udpegede til de beskrevne tilskud.

Hovedparten af projektet skal ligge inden for de udpegede områder

Du kan søge tilskud, hvis minimum 50 procent af projektets areal er udpeget på kortet til den eller de aktiviteter, du ansøger om tilskud til.

Alle arealer under tilsagn til pleje eller arealer omfattet af et Natura 2000-projekt skal være græs- eller naturarealer.

Tilskud til Pleje af græs- og naturarealer

Afgræsning og slæt giver gode levesteder for dyr og planter

Den ekstensive drift skal bidrage til at skabe attraktive levesteder for vildtlevende dyr og skabe grobund for truede plantearter. I den mest værdifulde lysåbne natur i Natura 2000-områderne er det muligt at søge om tilskud til ekstensiv drift.

Hvor meget kan jeg få i tilskud i 2011?

Du kan søge tilskud til ekstensiv pleje af græs- og naturarealer ved afgræsning eller slæt. Tilsagnets løbetid er fem år. Du kan få 1.400 kr. pr. ha/år til afgræsning eller 800 kr. pr. ha/år på arealer, hvor du kan erstatte afgræsning med slæt. Det er muligt at søge et ekstra tillæg på 600 kr. pr. ha/år til særlig fuglevenlig drift i specielt udpegede områder. På særligt værdifulde og svært tilgængelige områder kan du få 3.350 kr. pr. ha/år til afgræsning, men der er kun få af disse arealer i Danmark.

Du kan se udpegningerne på Miljøportalens arealinformation.

Hvad skal jeg gøre, når jeg får tilskud?

Du skal sørge for, at de marker, du får tilskud til, bliver plejet i henhold til tilsagnets betingelser. I forhold til afgræsning betyder det, at der skal være et efter forholdene afpasset græsningstryk, så plantedækket kan fremtræde tæt og lavt den 31. august hvert år. Marken skal fremstå velplejet, uden at den er overgræsset. Plantedækket må ikke ødelægges. Eventuelt slæt skal tages mellem 21. juni og 31. august.

Hvad må jeg ikke?

Du må ikke bruge gødning og pesticider eller tilskuds fodre dyrene på de marker, du får tilskud til. Du må ikke jordbehandle markerne op i tilsagnsperioden.

Både som eksisterende og kommende økolog har du mulighed for at søge denne tilskudsordning. Som økolog har du allerede opfyldt kravet om ikke at bruge pesticider.

Har du tilsagn om Miljøbetinget tilskud, kan du ligeledes skifte til denne ordning.

Hvad sker der efter tilsagnsperioden på 5 år?

Hvis du har fået tilskud til Pleje af græs- og naturarealer på en mark i et Natura 2000-område, kan du søge om et nyt tilsagn til pleje. Såfremt du ønsker at ændre driften tilbage til eksempelvis kornavl efter de fem år, skal du anmelde den ønskede driftsændring til kommunen (jf. Naturbeskyttelseslovens anmeldelsesordning § 19 b). Kommunen tager så stilling til, om du kan få tilladelse til at opdyrke arealet igen. Hvis afgørelsen indebærer, at du får et dokumenteret økonomisk tab, har du krav på erstatning.

Hvad hvis plantedækket ændrer sig som følge af ordningen?

Tilskud til Pleje af græs- og naturarealer vil ikke påvirke dine muligheder for at få Enkeltbetaling. Hvis du søgte og retmæssigt modtog Enkeltbetaling til

dit areal i 2008, kan du fremover også søge Enkeltbetaling til arealet, så længe arealet er under denne miljøordning. Det gælder også, selvom arealets plantedække ændrer karakter, som følge af den ekstensive drift på arealet. Du kan finde mere information om disse krav i "Vejledningen for Enkeltbetaling 2011".

Prioritering af ansøgninger

Hvis du har fået tilskud til Rydning og/eller Forberedelse til afgræsning, vil din ansøgning om Pleje få højeste prioritet. Du kan få mere information om prioritering af ansøgningerne i vejledningen til ordningen.

Hvordan og hvornår søger jeg?

Du kan søge om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer på Fællesskemaet til Enkeltbetalingsordningen inden 27. april 2011.

Mere information på

www.ferv.fvm.dk/natura2000

Tilskud til Forberedelse til afgræsning

Nogle naturarealer er ikke klar til afgræsning

Afgræsning er mange steder en forudsætning for at skabe en rig natur. De arealer som på nuværende tidspunkt mangler hegn og andre nødvendige faciliteter, kan klargøres til afgræsning.

Hvad kan jeg søge tilskud til og hvor meget?

Du kan søge om tilskud til nyt hegn, elforsyning, vandingsfaciliteter og fangfolde. Du skal som minimum søge tilskud til hegn eller drikkevandsforsyning, dvs. du kan ikke kun søge tilskud til en elforsyning eller en fangfold. Læskure er ikke omfattet af tilskud. Du er forpligtet til at sikre rimelige priser og at indhente mindst to tilbud på opgaven. Der gives ikke tilskud til eget arbejde.

Du kan opnå 100 procent i tilskud til de udgifter, som er direkte relateret til projektet.

Hvordan finder jeg ud af, om jeg kan søge om tilskud?

Du kan søge om tilskud til Forberedelse til afgræsning i de samme områder, som du kan søge om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer.

Hvilket hegn skal jeg bruge?

Det er op til dig, hvilket hegn du sætter op, men du skal beskrive, hvorfor du har valgt, som du har, og det skal være til en rimelig pris og skal kunne holde i mindst tre år efter afslutning af projektet. Det samme gælder eventuelle andre faciliteter.

Skal jeg søge kommunen om dispensation?

Nej. Du skal kun søge dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3, hvis du foretager ændringer af arealets tilstand. Opsætning af hegn mv. er ikke en ændring af arealets tilstand.

Er der særlige betingelser, jeg skal være opmærksom på?

Der må ikke i forvejen være et brugbart hegn på arealet. Hvis der findes et hegn, som er udtjent, skal dette dokumenteres, normalt ved beskrivelse og billeder af hegnet.

Prioritering af ansøgninger

Ansøgningerne bliver prioriteret efter samme retningslinjer som ansøgningerne til ordningen Pleje af græs- og naturarealer. De samme arealer har dermed mulighed for at få tilskud under begge ordninger.

Hvis du søger om tilskud til Forberedelse til afgræsning og Rydning af tilgroede arealer samtidig, prioriteres ansøgningerne som ét samlet projekt efter prioriteringskriterierne for rydning.

Kan jeg være sikker på at få tilskud til efterfølgende pleje?

Normalt ja. De ansøgninger, som har fået tilskud til Forberedelse til afgræsning, prioriteres først under tilskudsordningen Pleje af græs- og naturarealer.

Hvordan og hvornår søger jeg?

I 2011 er der to ansøgningsrunder. Fra 26. maj til 7. juli og forventet igen i efteråret. Du søger på et særligt ansøgningsskema.

Mere information på

www.ferv.fvm.dk/natura2000

Tilskud til Rydning af tilgroede arealer

Lysåbne naturtyper skal holdes lysåbne

Det er vigtigt for mange forskellige planter og dyr, at våde naturtyper såsom ferske enge eller tørre naturtyper såsom overdrev ikke gror til med træer og buske. Træer og buske vil med tiden bortskygge de truede plantearter.

På overdrev kan det være naturligt med spredte buske og træer, men de må ikke være dominerende.

Hvad kan jeg søge tilskud til og hvor meget?

Du kan søge tilskud til at rydde tilgroede arealer og til at fjerne materialet fra arealet.

Du er forpligtet til at sikre rimelige priser og skal derfor begrunde den valgte løsning, så det er muligt at vurdere, om valget af en bestemt maskine eller metode til opgaven er fagligt velbegrundet, og at der ikke findes billigere alternativer, der er lige så gode. Kørsel med eventuelle maskiner skal påvirke plantedækket mindst muligt. Du skal indhente mindst to tilbud på opgaven.

Du kan opnå 100 procent i tilskud til udgifter direkte relateret til projektet. Der gives ikke tilskud til eget arbejde.

Hvor kan jeg få tilskud?

På de arealer, hvor Miljøministeriet har registreret uønsket tilgroning i Natura 2000-områderne. I alt er der udpeget ca. 34.000 ha.

Prioritering af ansøgninger

Hvis arealet har en rig flora og en mindre grad af tilgroning, vil ansøgningen blive prioriteret højest. Det skyldes, at der her med relativt få midler kan sikres et meget værdifuldt areal. Omvendt vil et areal med få plantearter og en kraftig tilgroning blive prioriteret lavest. Prioriteringen er baseret på arealudpegningerne på Miljøportalen.

En ansøgning om tilskud til både rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning kan søges som ét samlet projekt og prioriteres efter kriterierne for rydning.

Er der særlige betingelser?

Du kan kun søge tilskud til fjernelse af uønsket opvækst, og ikke til rydning af skov, juletræer, frugttræer eller lignende.

Rydning og fjernelse af materiale kan foretages udenfor fuglenes yngletid fra 15. juli til 31. marts. Ryddet materiale skal fjernes fra arealet. Rydningen skal opretholdes i tre år efter projektet er afsluttet og mindst i fem år fra tilsagnsdatoen. I det sidste halve år af denne periode må der ikke være genvækst af vedplanter ældre end et år.

Ved afrapportering skal der vedlægges billeder af arealet, som viser tilstanden, efter at rydningen er foretaget.

Skal jeg søge kommunen om dispensation?

Du skal søge dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3 på arealer, hvor der ikke tidligere med jævne mellemrum er blevet ryddet. Det anbefales at spørge kommunen.

Driftslovens krav om rydning

Arealer, som var uden træer og buske i 2004, er normalt omfattet af en rydningspligt efter Driftsloven. På disse arealer kan du ikke få tilskud til rydning. Et areal kan efter en rydning blive omfattet af Driftslovens bestemmelser om rydningspligt, se mere om dette på www.pdir.fvm.dk. Undtaget fra dette er arealer, som allerede før rydningsprojektet var undtaget Driftsloven, for eksempel fordi arealet er vådt eller har en stejl hældning.

Hvordan og hvornår søger jeg?

I 2011 er der to ansøgningsrunder. Fra 26. maj til 7. juli og forventet igen i efteråret. Du søger på et særligt ansøgningsskema.

Mere information på

www.ferv.fvm.dk/natura2000

Tilskud til Etablering af naturlige vandstandsforhold (Hydrologiprojekter)

Vi har valgt at fortælle dig om denne tilskudsmulighed, selvom reglerne ikke er på plads endnu. Dette er for at give dig mulighed for at forberede dig, før de endelige regler kommer i efteråret 2011.

Vandet som en del af den åbne natur
Våde områder i naturen er meget vigtige for dyr, såsom odder, frøer og salamandre, ligesom mange forskellige plantearter trives her.

Derfor indføres en tilskudsmulighed, som understøtter, at vandstanden i et naturområde kan føres helt eller delvist tilbage til situationen før dræning af området.

Hvad skal du gøre?

Projekterne vil være forskellige, men oftest vil der være tale om at afbryde dræn eller afvandingsgrøfter i området. Dette kan føre til oversvømmelse af lavtliggende og tidligere drænedes områder på eksempelvis en strandeng eller i et kær.

Hvad kan jeg søge om tilskud til og hvor meget?

Du kan søge om tilskud til at skabe naturlige vandstandsforhold i et område. Du er forpligtet til at sikre rimelige priser og at indhente flere tilbud på opgaven, ligesom du skal begrunde, hvorfor du har valgt den aktuelle løsning.

Du kan opnå 100 procent i tilskud til udgifter direkte relateret til projektet. Du kan ikke få tilskud til eget arbejde eller til udgifter, som vedrører planlægning eller andre udgifter afholdt, før FødevareErhverv har givet tilsagn om tilskud.

Hvilke arealer er udpeget?

Områderne er fastlagt ved registrering af vandstandsforholdene i Natura 2000-områderne og kan fra ansøgningsstart ses på Miljøportalens arealinformation. Der er udpeget 11.000 ha.

Kan jeg få kompensation for det areal, som påvirkes af projektet?

Ja. Kompensationen består af et 20-årigt fastholdelsestilskud, hvis størrelse afhænger af den tidligere arealudnyttelse. De årlige tilskud er forventeligt 300 kr./ha for naturarealer, 1.800 kr./ha for græsarealer og 3.500 kr./ha for omdriftsarealer.

Skal jeg søge kommunen om dispensation?

Ja. Hovedparten af de udpegede arealer vil være beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3. En ændring af vandstands-

forholdene skal derfor godkendes af kommunen, som også vil forholde sig til projektets faglige planlægning. Der kan være andre regler, du skal søge dispensation fra. Spørg din kommune.

Er der særlige betingelser, jeg skal være opmærksom på?

De ændrede vandstandsforhold og centrale betingelser vil blive tinglyst på ejendommen. Centrale betingelser er blandt andet, at projektområdet ikke må omlægges, ligesom der ikke må gødes eller sprøjtes.

Der skal ved ansøgning foreligge en professionel konsekvensvurdering, som viser projektets påvirkning af vandstanden i området, dvs. hvor meget stiger vandet og hvilke arealer påvirkes.

Kan Enkeltbetaling opretholdes?

Hvis du i 2008 søgte og retmæssigt modtog Enkeltbetaling til det areal, som påvirkes af hydrologiprojektet, kan du også fremover søge Enkeltbetaling til arealet. Dette kan du, selvom dele af arealet står under vand.

Hvordan og hvornår søger jeg?

I efteråret 2011 forventes der én ansøgningsrunde for hydrologiprojekter. Du søger på et særligt ansøgningsskema.

Mere information på

www.ferv.fvm.dk/natura2000

Naturplanernes betydning

Naturplaner kan give muligheder og begrænsninger

På de foregående sider er det beskrevet, hvorledes tilskudsordningerne giver muligheder for tilskud i de områder, som naturplanerne peger på som de vigtigste.

Myndighederne skal ligeledes tage naturplanerne i betragtning, når de behandler ansøgninger om tilladelse eller dispensation. Når det eksempelvis gælder vurderingen af om forstyrrelser fra friluftsliv er et problem, er det Jagt- og vildtforvaltningsloven som anvendes, hvis der er behov for at begrænse adgangen til et naturareal i en periode.

Som ansvarlig for de statslige naturplaner vurderer Miljøministeriet, at i planperioden 2010-2015 "matcher" tilskudsordninger m.v. målene i de statslige naturplaner, der pt. er i høring, og de forventede mål i de endelige planer, der som udgangspunkt gennemføres via frivillige aftaler.

Kommunernes rolle

Når de statslige naturplaner er endelige, skal kommunerne udarbejde handleplaner for de enkelte Natura 2000-områder. Kommunerne bliver ansvarlige for at gennemføre handleplanerne, som skal holde sig indenfor rammerne af de stats-

lige planer. I Handleplanerne er der således tale om en præcisering af indsatsen i de statslige planer, men ikke på lods-ejerniveau.

Kommunen har ingen pligt til at kontakte lodsejere, idet planlægningen ikke direkte medfører bindinger for lodsejerne. Kommunerne kan dog gå i dialog med lodsejere for at planlægge og gennemføre en konkret indsats. Kommunerne kan også – ligesom staten – tage initiativ til konkrete naturforvaltningsprojekter.

Frivillige aftaler

Natura 2000 indsatsen skal som udgangspunkt ske via frivillige aftaler. Naturplanerne er så fleksible, at kommunerne ikke skal lave aftaler med alle relevante lodsejere.

I særlige situationer kan der blive tale om en indsats, der må gennemføres et helt specifikt sted. I sådanne særlige tilfælde kan de eksisterende påbuds- og erstatningsbestemmelser i Naturbeskyttelsesloven og Skovloven bringes i anvendelse, sådan som det har gjort sig gældende i en længere årrække, for eksempel i forbindelse med større naturgenopretningsprojekter.

Andre relevante tilskudsordninger i Natura 2000-områder

Se alle tilskudsordninger på:

www.landdistrikter.dk

Bemærk, at ikke alle disse tilskudsordninger er endelige for 2011 og derfor kan ændre indhold:

Ekstensivt landbrug

Tilskud til dyrkning uden pesticider og med et reduceret kvælstofforbrug 820 kr./ha.

Omlægningstilskud

Tilskud til omlægning fra konventionel til økologisk drift. De første to år hvor arealet er under omlægning 1050 kr./ha, og de sidste tre år 100 kr. pr. ha

Landskabs- og biotopforbedrende beplantninger

40 eller 60 procent i tilskud til beplantninger i det åbne land. Tilskudssatsen afhænger af, hvor naturvenlig beplantningerne laves.

Natur- og miljøprojekter

Op til 100 procent i tilskud til syv forskellige aktiviteter, eksempelvis naturplaner, vegetationsstriber og særlige levesteder for dyrearter.

Private vådområdeprojekter

Op til 100 procent i tilskud til anlæg og kompensation indenfor særligt udpegede områder.

Friluftsfaciliteter

Op til 100 procent tilskud til faciliteter, som forbedrer offentlighedens brug af et fortidsminde eller fredet område.

Kontakt

Natura 2000-projekter

FødevarerErhverv

Miljøkontoret i Tønder

Mail: miljokontoret@ferv.dk

Tlf: 3395 8262

Pleje af græs- og naturarealer

FødevarerErhverv

Miljøkontoret i Tønder

Mail: mvj@ferv.dk

Tlf: 3395 8296

ISBN 978-87-7120-041-6

Par No 1 · Marts 2011

Tryk: GP-Tryk A/S

Foto: Ole Malling og Bert Wiklund

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
www.naturstyrelsen.dk

www.lf.dk

Landdistrikter.dk

Den Europæiske Land-
brugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

FødevareErhverv

Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 3395 8000
ferv@ferv.dk
www.ferv.fvm.dk